

Aan het College van B&W Midden-Drenthe
t.a.v. mw. M. Mos
Postbus 24
9410 AA BEILEN

02 SEPTEMBER 2016

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

1164

Onderwerp: *Advies Concept Transformatienota Wmo 2016*

Westerbork, 2 september 2016

Geacht college,

In uw brief van 2 juni 2016 hebt u ons gevraagd uiterlijk 1 augustus 2016 advies uit te brengen over genoemde conceptnota. Tijdens de voorbereiding bleek het niet mogelijk om het advies binnen de gevraagde termijn op te stellen. De belangrijkste reden was dat de nota bij de verantwoordelijke werkgroep een aantal vragen oproep. Deze zouden eerst moeten worden beantwoord, voordat het advies kon worden uitgebracht. In onze brief van 10 augustus 2016, met het vragenoverzicht als bijlage, hebben wij dat verwoord.

Tijdens het bestuurlijk overleg op 22 augustus 2016 heeft wethouder Dolfing richting het DB van de Wmo-raad zijn teleurstelling over deze gang van zaken en de gevolgen ervan voor de besluitvormingsroute uitgesproken.

In dit overleg is vervolgens afgesproken dat de gemeente binnen een week een schriftelijke reactie zou geven op de vragen van de Wmo-raad. Dat is gebeurd en op 30 augustus hebben vertegenwoordigers van de gemeente en leden van de Wmo-raad hierover van gedachten gewisseld. Door de gemeentelijke afgevaardigden is toen ook gevraagd om het advies van de Wmo-raad uiterlijk 5 september 2016 aan te leveren. Dit advies zou vooral moeten zijn gericht op de twee onderwerpen, die in het Raadsvoorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd:

- a. De toekomst van huishoudelijke hulp.
- b. Het instellen van een Stimuleringsfonds.

In deze brief wordt aan dit verzoek gehoor gegeven. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

1. De gang van zaken in het voortraject.
2. Het advies over de onderwerpen in het Raadsvoorstel.
3. Opmerkingen en adviezen n.a.v. de inhoud van de nota.

1. De gang van zaken in het voortraject

De Wmo-raad vindt het jammer dat ze niet binnen de gestelde termijn haar advies had afgerond. We willen daarbij wel enkele kanttekeningen plaatsen. Deze zijn niet bedoeld om de verantwoordelijkheid af te schuiven, maar vooral ter lering voor beide 'partijen' bij vervolg adviesaanvragen.

- In de adviesaanvraag is gevraagd over de conceptnota te adviseren. Zoals aangegeven leidde dit bij de leden van de werkgroep tot een aantal vragen, die cruciaal waren voor het opstellen van het advies. Naderhand bleek dat de gemeente vooral benieuwd was naar de mening van de Wmo-raad t.a.v. de onderwerpen van het Raadsvoorstel. Als dat eerder duidelijk was geweest, had de werkgroep zich daarop kunnen concentreren en hadden de vragen over de nota op een ander moment met elkaar kunnen worden besproken.
- Behalve genoemd advies werd in dezelfde periode ook advies gevraagd over de Transformatie-nota Jeugdzorg en de Blijverslening. Een aantal leden van de Wmo-raad was bij meerdere onderwerpen betrokken. Dit veroorzaakte voor hen maar ook voor de leden, die de adviesvoorstellen van de werkgroepen moesten vertalen naar een eindadvies, een behoorlijke belasting. Overigens zijn deze adviezen wel binnen de gevraagde termijn bij de gemeente ingediend.

- Ten slotte was het voor de werkgroepleden vanwege wisselende vakantieafspraken moeilijk om tot 'efficiënte' overlegmomenten te komen. Dat was vooral de reden, dat er op het door de gemeente geplande overlegmoment (11 juli) nog weinig vragen leefden.

Het voorgaande leert, dat in de adviesaanvraag duidelijk(er) moet worden geformuleerd, wat de gemeente van de Wmo-raad verwacht. Daarnaast wil de Wmo-raad de gemeente vragen, de stappen in het besluitvormingsproces zodanig te plannen, dat ook de leden van de Wmo-raad tijdens het zomerreces van hun vakantie kunnen genieten.

2. Het advies over de onderwerpen in het Raadsvoorstel

2a. De toekomst van huishoudelijke hulp

De discussie over de toekomst van HH is niet nieuw. In december 2014 kregen we een notitie (zaak 346593), waarin de gemeente aangaf in 2017 toe te willen naar HH in de vorm van een algemene voorziening of een nieuwe vorm van hulp bij het huishouden. In deze notitie werd ook de korting op HH1 en HH2 aangekondigd.

Wij hebben in ons (ongevraagde) advies van 16 februari 2015 aangegeven, dat het niet juist was om de huidige klanten alleen maar te informeren over de veranderingen. Juist uit de gesprekken met klanten zou duidelijk worden, of de geboden huishoudelijke hulp terecht, te weinig of te veel is. En dat zou toch de basis moeten zijn voor een eventuele nieuwe vorm van HH.

Zowel in de inleiding als hoofdstuk 4.3.5 wordt ingegaan op de toekomst voor huishoudelijke hulp. De eerste 4 genoemde overwegingen (juridische uitspraak t.a.v. kortingen, budget, signalering via HH, werkgelegenheid) spreken ons aan. Over de vijfde overweging (rechthebbenden kunnen goed leven met de korting) hebben we onze bedenkingen. Sommige burgers hebben aangegeven dat de hoeveelheid HH voor hen wel minimaal is, maar gaan daar vervolgens niet over klagen. En als de korting geen problemen zou opleveren, zou ook de Huishoudelijke Hulp toeslag overbodig zijn.

Alles afwegende pleit de Wmo-raad voor:

- Het terugdraaien van de bezuiniging op de HH1 en HH2 (keuze 4).
- Een (hernieuwd) keukentafelgesprek voor de huidige klanten dan wel een klanten tevredenheid-onderzoek als input voor de inrichting van HH na 2018.
- Het onderzoeken van mogelijkheden voor de combinatiefunctie van huishoudelijke hulp, begeleiding en persoonlijke verzorging.
- Een duidelijke definiëring van wat onder resultaatgerichte financiering wordt verstaan. De belangen van de klant moet centraal blijven staan, niet die van aanbieders en/of schoonmaakbedrijven die de indicatie stellen voor meer of minder zorg. Vanuit ervaring elders is de WMO-raad geen voorstander van laatstgenoemde werkwijze.
- Het vastleggen van de mogelijkheid van huishoudelijke hulp voor overbelaste mantelzorgers in de nieuwe nota Respijtzorg.

Hoe wordt dat gefinancierd, nu de Huishoudelijke hulp toeslag is 'geparkeerd'?

2b. Instellen Stimuleringsfonds

Uit hoofdstuk 3 blijkt dat er veel initiatieven in onze gemeente zijn ontplooid om tot de gewenste participatiesamenleving te komen. In die zin is het van belang ook de komende tijd te investeren in innovaties en daar middelen voor beschikbaar te hebben. Uitgangspunt volgens de nota is dat de innovaties uiteindelijk tot een afname van maatvoorzieningen leiden.

De Wmo-raad is positief over de instelling van het Stimuleringsfonds met als kanttekeningen:

- In de nota wordt niet duidelijk waarop het voorgestelde bedrag van € 100.000 is gebaseerd.
- Het is voor ons de vraag of het beschikbare bedrag moet worden vrijgemaakt uit de middelen voor begeleiding.
- Voorkomen moet worden dat het bedrag in belangrijke mate wordt besteed aan het overleg over en de begeleiding van de betrokken organisaties bij het project, in plaats van de projecten zelf.
- Een pilot t.a.v. de combinatiefunctie van huishoudelijke hulp, begeleiding en persoonlijke verzorging zou naar onze mening passen in het eerder genoemde uitgangspunt.
- De Wmo-raad is graag bereid mee te denken over de invulling van innovatieve projecten.

3. Opmerkingen en adviezen n.a.v. de inhoud van de nota

Zoals gememoreerd heeft de wg. Wmo van de Wmo-raad veel tijd en aandacht besteed aan de inhoud van de nota en haar bevindingen vastgelegd in een overzicht van vragen en opmerkingen, waarop we al een reactie van de gemeente hebben gekregen. Waar van belang zijn enkele opmerkingen en reacties in dit advies meegenomen.

3a. Algemeen

In de nota wordt ruim een jaar na de invoering van de nieuwe Wmo de balans opgemaakt. Volgens de opstellers valt die zowel in financieel als inhoudelijk positief uit.

De gemeente Midden-Drenthe staat bekend om zijn goede sociale infrastructuur. De Stichting Welzijnswerk vervult een belangrijke rol in het sociale domein en er is ook sprake van een hechte samenwerking tussen gemeente en instellingen.

Het gevolg van de samenwerking en inzet is dat de transformatie bij de burgers in onze gemeente al flink gevorderd is. De gemeente verwacht dan ook geen grote slagen meer te kunnen maken. Alleen via een nog intensievere samenwerking en spontane initiatieven vanuit de burgerij is er nog winst te boeken.

De Wmo-raad kan zich in grote lijnen vinden in de conclusies dat we op de goede weg zijn. Maar de participatiesamenleving is pas geslaagd, als alle burgers daaraan mee (kunnen) doen. Tijdens het gesprek op 30 augustus bleek, dat de medewerkers van de gemeente en de leden van de Wmo-raad daarover vooralsnog geen eensluidende gevoelens en ervaringen hebben. Ter verduidelijking: de Wmo-raad ontvangt vanuit haar netwerk meer signalen dat bepaalde burgers om een of andere reden buiten de boot of negatieve gevolgen ondervinden van het Wmo-beleid dan de gemeente. Hierbij valt te denken aan:

- burgers die zijn geconfronteerd met de bezuiniging op de Huishoudelijke Hulp, maar daar richting gemeente niet over gaan klagen;
- gebrek aan, minder of een andere vorm van begeleiding voor met name burgers met psychische problemen, met als gevolg dat de problemen alleen maar groter worden;
- de afname van mogelijkheden voor dagbesteding, met eveneens vaak negatieve gevolgen voor de personen in kwestie;
- de stapeling van bijdragen voor cliënten die te maken hebben met een verhoging van de wmo-voorzieningen door het wegvallen van de 30% voor chronisch zieken en gehandicapten en de bijdragen voor de zorgverzekering en/of wet langdurige zorg;
- de gevolgen voor burgers die niet voor bijdragen in aanmerking komen omdat het inkomen net hoger is dan het gestelde plafond;
- mensen die vanwege bovenstaande oorzaken of vanwege de ingewikkeldheid van de regelgeving (b.v. als ze in verschillende regelingen vallen) zorg gaan mijden.

Gezien het verschil van inzicht tussen gemeente en Wmo-raad over de omvang van deze groepen is het van belang, om deze inzichtelijk(er) te krijgen. Verder moet worden bezien, hoe deze groepen van burgers kunnen worden geholpen.

Mogelijkheden hiertoe zijn onder andere:

- het peilen van de zorgbehoefte (zoals beschreven op blz. 4 van de nota);
- een klanten tevredenheidonderzoek (zoals onlangs ook digitaal is uitgevoerd in de gemeente Assen);
- het monitoren van de vraag, waarom bepaalde functies/voorzieningen minder worden gebruikt dan verwacht;
- de inzet van praktijkondersteuners m.b.t. de doelgroep psychiatrie bij huisartsen te bevorderen;
- (via Welwozo) onderzoeken of:
 - er voldoende dagbestedingsmogelijkheden in Midden-Drenthe of directe omgeving zijn;
 - er signalen zijn dat er doelgroepen buiten de boot vallen;
- Signalen vanuit de samenleving in te brengen door de Wmo-raad of andere instanties.

De Wmo-raad stelt voor om op korte termijn over deze problematiek en mogelijke oplossingen met de gemeente van gedachten te wisselen.

3b. Teams en overlegvormen binnen het sociale domein

In de Wmo-raad zijn we meerdere malen geïnformeerd over de werkwijze van de teams in het sociaal domein. Toch blijft het voor buitenstaanders moeilijk om de procesgang betreffende de gesprekken met de cliënten en de rol die de drie functionarissen (wmo-consulent; cliëntadviseur en de onafhankelijke cliëntondersteuner) daarin vervullen. Ook na lezing ontstaat daarover geen duidelijkheid.

De Wmo-raad is daarom zeer benieuwd naar de uitwerking van een notitie over dit onderwerp en nodigt de opsteller(s) van de notitie na vaststelling ervan graag uit om de Raad t.z.t. nader te informeren.

3c. Communicatie en voorlichting

Vanuit de Wmo-raad wordt bijna elk overleg met de gemeente het belang van communicatie en voorlichting aan de orde gesteld. Wij stellen het op prijs dat de gemeente een aantal van onze suggesties op de Website heeft aangepast. Afgesproken is ook de komende tijd ervaringen en suggesties voor verdere verbetering met elkaar uit te wisselen.

Aangezien lang niet iedere burger gebruik maakt van internet, is het van belang de inwoners ook via de h.a.h.-bladen te bereiken. Daarbij gaat het om algemene informatie over de Wmo-gerelateerde onderwerpen, maar ook om informatie voor specifieke doelgroepen (b.v. info over de Regeling Chronisch Zieken en Gehandicapten; de mogelijkheden en onmogelijkheden van de functie begeleiding, etc.).

De Wmo-raad pleit er daarom voor de vanwege bezuiniging gehalveerde ruimte voor gemeentelijk nieuws in de Krant van Midden-Drenthe t.b.v. voorlichting ,terug te draaien.

Tenslotte is het ook van belang duidelijk(er) te communiceren over de 'plaats', waar burgers met hun hulpvraag terecht komen. Gezien de rol die Welzijnswerk vervult als breed loket voor alle vragen op het gebied van wonen, zorg en welzijn (de loketten voor zorg en dienstverlening), vindt de Wmo-raad het logisch de burgers naar de loketten voor informatie en advies van deze organisatie te verwijzen. Burgers met vragen over voorzieningen, waarvoor de gemeente de verantwoordelijke instantie is, zouden dan eventueel met ondersteuning vanuit Welzijnswerk kunnen worden aangemeld. Ook intermediairs, artsen, hulpverleners en partnerorganisaties, zouden meer gewezen kunnen worden op deze mogelijkheid.

Tenslotte

Met dit advies via 'enkele omwegen' hopen we aan uw verzoek te hebben voldaan. Uiteraard zijn we bereid om eventuele onduidelijkheden of vragen te beantwoorden.

Zoals gebruikelijk ontvangt ook de Commissie Zorg en Welzijn een kopie van dit advies.

Met vriendelijke groet,

Henk Bouwhuis
Waarnemend voorzitter Midden-Drenthe

